

Publikováno na Moje-rodina.cz (<http://www.moje-rodina.cz>)

I učitelky se musí učit

Autor: GabushkaV

Vytvořeno 04/08/2009 - 08:23

Péče o děti byla vždy důležitým tématem a v posledních letech se její role v mnoha evropských zemích stává velmi významnou až nepostradatelnou. Z pohledu projektu Evropské unie „**Vzdělávání v péči o děti**“ je další vzdělávání zaměstnanců jedním z hlavních faktorů, týkajících se kvality předškolní péče. Hlavním cílem je proto přispět ke zvýšení kvality dalšího vzdělávání v této oblasti.

Dotazníkové šetření, které v rámci projektu proběhlo v devíti zemích EU, se zaměřilo především na prvotní analýzu výukových potřeb pracovníků v předškolním vzdělávání. Tento článek shrnuje výsledky průzkumu, které ukazují, jaké druhy vzdělávacích kurzů učitelé v mateřských školách nejvíce vítají a požadují.

Šetření, jež proběhlo v České republice on-line formou prostřednictvím webového nástroje, se zúčastnilo téměř **sto respondentů**. Jednalo se především o ředitele a učitele mateřských škol. Získané výsledky jsou velice zajímavé a podnětné. Ukazují, jak obtížné je změnit již zavedené postupy v organizaci dalšího vzdělávání. Ačkoliv lidé, věnující se profesionálně péči o děti, chtějí více spolupracovat se vzdělávacími institucemi a jsou poměrně spokojeni s kvalitou dalšího vzdělávání, které tyto instituce poskytují, zmiňují se zároveň o opakujících se nedostacích. Ty je nutné odstranit především užší spoluprací výukových institucí se zaměstnanci, jimž jsou dané kurzy určeny.

Ukázalo se, že **zásadním problémem**, který brání vzdělávání pedagogů působících v mateřských školách, je především **nedostatek finančních prostředků a časového fondu**. Respondenti účastníci se průzkumu projeví o další vzdělávání zájem, zejména v oblasti pedagogické, organizační a právní. Za největší výzvu označili sociální problémy dnešních rodin a zvyšující se administrativní nároky při výkonu jejich povolání.

Výsledky dotazníkového šetření

V České republice byli o vyplnění dotazníku požádáni zaměstnanci mateřských škol, jeslí a pracovníci odborů školství některých krajských nebo obecních úřadů. Dotazník byl rozdělen do několika částí: profesně osobnostní profil; zkušenosti s dalším vzděláváním; zájmy a motivace dalšího vzdělávání; budoucnost dalšího vzdělávání v této oblasti; zjišťování potřeb dalšího vzdělávání na pracovištích; názory a komentáře. Naprostou většinu respondentů tvořily **ženy nad 40 let**. Nejčastěji odpovídaly na dotazník ředitelky mateřských škol, následovány byly učitelkami. Převážná část dotazovaných pracovala v oblasti péče o děti více než 10 let a měla středoškolské vzdělání s maturitou, méně dotazovaných pak magisterské vzdělání.

Z šetření vyplývá, že většina odpovídajících se v posledních pěti letech zúčastnila pouze několikahodinových školení, a to více než třikrát. Zkušenosti měli zaměstnanci mateřských škol také s jednodenním nebo dvoudenním školením, kterého se někteří účastnili taktéž více než třikrát. Dotazovaní měli velmi malou zkušenost s vícedenními nebo dokonce delšími školeními. Valná většina byla s posledním kurzem spokojena a myslí si, že tato školení

jsou pro ně potřebné a aktuální.

Většina respondentů je toho názoru, že jejich možnosti zúčastnit se kurzů dalšího vzdělávání jsou přiměřené.

Překážky, které stojí v cestě dalšímu vzdělávání většiny zaměstnanců, lze shrnout podle výsledků dotazníků následovně: finance (omezené zdroje, financování kurzů, jejich vysoká cena); nedostatek času (velká zodpovědnost, dopravní dostupnost); nezastupitelnost na pracovišti v době konání kurzů; nedostatek personálu; malý nebo špatný výběr témat kurzů.

Na otázku „**Jaký byl Váš nejlepší nebo nejzajímavější zážitek při dalším vzdělávání v posledních letech?**“ se objevilo mnoho různých odpovědí. Někteří zaměstnanci ocenili možnost sdílet své problémy s ostatními nebo vyzkoušet získané informace v praxi. Ostatní odpovědi pak byly velmi individuální, např.: exkurze do školy pro sluchově postižené; prožitkový seminář; efektivní komunikace; přednášky z oblasti psychologie; prohloubení znalostí o přístupu k romským dětem; vzdělávací program v oblasti hudby.

Třetí část dotazníku se týkala zájmů a motivací dalšího vzdělávání. Většina zaměstnanců se zajímala o právní, organizační a pedagogická školení. Zájem o pedagogická školení lehce převládl. V rámci právních a organizačních témat byly za nejzajímavější považovány kurzy z oblasti pracovních norem, práceschopnosti, řízení konfliktu, celkového a ekonomického řízení, nových trendů v managementu, zákonů týkajících se dětí a rodiny.

V oblasti vzdělávacích a pedagogických témat převažoval zájem o hry, spolupráce s rodiči, celkové vzdělávání a celkové fyzické vzdělávání, vzdělávání v oblasti hudby a výtvarné výchovy, manuální dovednosti, interakce s dětmi, udržování jejich disciplíny, vzdělávání o životním prostředí, vývojová psychologie u dětí, lepší využívání dětské literatury a divadelních metod, zlepšování jazykových znalostí dětí, vyprávění příběhů při výuce.

Ve čtvrté části dotazníku, zaměřující se na budoucnost vzdělávání, se zaměstnanci zamýšleli nad významem dalšího vzdělávání. Jako nejvíce znepokojující označili respondenti: sociální problémy rodin; nezaměstnanost rodičů a jejich drogovou závislost; duševní problémy dětí; rodiny, které nemají dostatek času na děti; ochranu dětí; stres zaměstnanců a tlak na ně; děti se speciálními potřebami; rostoucí administrativní nároky na tuto práci.

Jako překážky či sporné otázky dalšího vzdělávání dotazovaní jmenovali také např.: pokles hodnoty práce pedagoga v očích dospělých; talentované děti a vzdělávání dětí jiných národností; lidské vztahy; problematika samoživitelek; důležitost praktického vzdělávání; spolupráce a komunikace s rodinou; ochrana zdraví a bezpečnost dětí; nezastupitelnost učitelů během dne.

Setkali jsme se i s následujícími názory: všechny učitelky v mateřských školách by měly mít do budoucna alespoň bakalářské vzdělání; dobrý učitel se vzdělává po celý život a sám ví, kde ho „tlačí bota“.

Velice různorodé názory panovaly na otázku, zda oblast péče o děti a předškolní výuka patří dohromady a jestli je **vzájemná spolupráce škol a školek** opodstatněná. Většina dotazovaných byla přesvědčena, že součinnost škol a školek je významná. Zmiňovali se o výborných zkušenostech a důležitosti této spolupráce. Úzká kooperace byla navázána především s některou ze základních škol v blízkém okolí mateřské školy. Obě zařízení pak společně pořádaly akce, návštěvy, vytvářely projekty pro budoucí prvňáčky apod. Bylo však zdůrazněno, že v první řadě musí jít o oboustrannou spolupráci, která je v zájmu dětí. Taktéž existence dobrých vztahů, které panují mezi pedagogy a vedením, je velmi podstatným faktorem.

Někteří respondenti však zastávali opačný názor. Spolupráci viděli jako konkurenční boj. Domnívali se, že mateřské a základní školy jsou organizačně úplně jiné subjekty, které nelze spojovat ani srovnávat. Jejich součinnost je nedůležitá, protože předškolní výuka je dostatečně dobře nastavena.

Mezi odpovídajícími byli i zaměstnanci pracující v mateřské škole, která je součástí školy základní. V těchto případech je spolupráce podle nich velmi dobrá.

Hlavním záměrem **páté části dotazníku** bylo určit, které z nástrojů jsou pro zjištění potřeb dalšího vzdělávání na jednotlivých pracovištích použity. Téměř všichni dotazovaní souhlasili s tím, že na jejich pracovišti se připravují plány dalšího vzdělávání, jež vychází z analýzy klientů, tedy rodičů a dětí. Rovněž studují odborné časopisy, sledují národní směrnice a znají své vlastní potřeby. Všeobecně také existují popisy pracovních pozic a ředitelé často pořádají řízené pohovory se zaměstnanci. Téměř všichni se ovšem shodují, že jejich zdroje jsou omezené.

Mezi nejčastější metody zjišťování vzdělávacích potřeb řadí respondenti diskuzi mezi členy týmu a sebeanalýzu. V některých zařízeních využívají možnosti klást otázky rodičům, vyplnění dotazníku na pracovišti nebo externího hodnocení. Asi polovina dotazovaných je přesvědčena, že je snadné z aktuálních potřeb vzdělávání vytvořit vhodný rozvrh školících kurzů.

Závěrem měli respondenti možnost sdělit své **názory a komentáře** k současnému vzdělávání. Velká část zaměstnanců spíše nesouhlasila s tvrzením, že lektori znají jejich potřeby. Oni sami jsou si jich však vědomi. Téměř všichni se shodli, že další vzdělávání je drahá záležitost, nicméně nadřazení jej přesto vítají. Problém ovšem často nastává s nedostatkem času. Stejně tak se dotazovaní shodovali v tom, že všichni zaměstnanci mají stejné právo na další vzdělávání.

Většina respondentů byla přesvědčena o faktu, že rodiče dětí se o jejich další vzdělávání nezajímají, zároveň si ale mysleli, že další vzdělávání je především právem dětí. Pokud jde o kvalitu školících kurzů, je podle většiny zaměstnanců obtížné ji dopředu odhadnout. Respondenti byli víceméně přesvědčeni, že mají blízké kontakty se vzdělávacími institucemi. Jen polovina z nich ale připustila, že tyto naslouchají jejich potřebám.

Více než polovina zaměstnanců si myslela, že je třeba rychlejší reakce vzdělávacích institucí, aby bylo možné se zúčastnit co nejaktuálnějšího školení. Stejná část dotazovaných byla toho názoru, že potřebují systém, který by zkoumal jejich potřeby dalšího vzdělávání. Téměř všichni pracovníci by ocenili, kdyby vzdělávací instituce jejich potřeby zjišťovaly, a chtěli by mít s těmito institucemi bližší kontakty. Zpravidla by byli ochotni jednou ročně, v případě zájmu vzdělávacích institucí, sdělovat potřeby dalšího vzdělávání.

Mezi **nejčastější doporučení** vzdělávacím institucím, jak správně rozvíjet další vzdělávání, řadili respondenti následující: aktivně mapovat, sledovat a zjišťovat vzdělávací potřeby pracovníků v mateřských školách; sledovat jejich praxi; rozšířit a aktualizovat nabídky jednotlivých kurzů; hlídat kvalitu lektorů a speciálně je vyškolit pro potřeby mateřských škol; zlevnit ceny kurzů; rychleji reagovat na aktuální změny a pořádat některé kurzy v menších pracovních skupinách. Stejně dotazníkové šetření proběhlo ve všech partnerských zemích projektu. Na základě jeho výsledků pak projektový tým vytvoří jeden z hlavních výstupů projektu, tj. nástroj pro zjišťování potřeb vzdělávání osob pracujících v oblasti předškolního vzdělávání a péče o děti.

Day Care Training

Projekt s názvem Day Care Training (Vzdělávání v péči o děti) se zaměřuje na školení a další vzdělávání zaměstnanců v oblasti péče o děti a předškolního vzdělávání. Cílovou skupinou jsou lidé působící ve výše zmíněných institucích, především jeslích a mateřských školách. Podstatným bodem projektu je zjistit, jaké jsou potřeby těchto osob s ohledem na jejich další vzdělávání. Hlavním záměrem projektu je zhodnotit současnou situaci v oblasti vzdělávání pedagogů, kteří pečují o děti v předškolním věku. Důležité je taktéž analyzovat současné potřeby vzdělávání a nalézt metodu, jak tyto potřeby co nejlépe zjišťovat.

Hlavním smyslem projektu není otázka „Jaké jsou potřeby?“ ale „Jak je najít?“.

Hlavním smyslem projektu není otázka „Jaké jsou současné potřeby vzdělávání?“, ale spíše „Jak je najít?“. Projekt se účastní deset partnerských organizací z devíti evropských zemí: Finsko (koordinátor projektu), Rakousko, Česká republika, Estonsko, Německo, Řecko, Litva, Polsko a Rumunsko.

Podstatným výstupem projektu bude webový nástroj, sloužící pro zjišťování potřeb vzdělávání všech osob pracujících v oblasti péče o děti. V rámci

projektu vznikne také příručka pro případ každodenní analýzy potřeb dalšího vzdělávání a budou zveřejněny webové stránky obsahující fórum pro zainteresované účastníky. V neposlední řadě je cílem vytvořit evropskou síť, zabývající se o další vzdělávání v oblasti profesionální péče o děti předškolního věku, tzv. Evropskou síť. Již nyní je možné se k projektu **Day Care Training** připojit a to prostřednictvím fóra přístupného na webových stránkách: www.edufin.fi/dct

Skore: | Hlasy: 0

URL:

<http://www.moje-rodina.cz/vychova-deti/i-ucitelky-se-musi-ucit>